

Universitätsbibliothek Wuppertal

C. PLINII|| SECVNDI|| HISTORIAE|| MVNDI|| LIBRI XXXVII,||

Plinius Secundus, Gaius

[Lugduni], 1582

M. A. Casanovae epigrammata

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1752](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1752)

C. PLINIUS TACITO

S V O S.

Retis, ut tibi auunculi mei exitum scribam, quò verius tradere posteris possis. Gratias ago. Nam video morti eius, si celebretur à te, immortalē gloriam esse propositam. Quamuis enim pulcherrimarum clade terrarum, ut populi, ut vrbes, memorabili casu, quasi semper victurus, occiderit, quamuis ipse plurima scripserit, plura tamen perpetuitati eius scriptorum tuorum aeternitas addet. Equidem beatos puto, quibus Deorum munere datum est, aut facere scribenda, aut scribere legenda: beatissimos verò, quibus vtrunque. Horum in numero auunculus meus & suis libris, & tuis erit. Quò libentius suscipio, depono etiam, quod iniungis. Erat Miseni, classēque imperio praesens regebat. Calend. N. ouembris hora ferè septima, mater mea indicat ei apparere nubem inusitata & magnitudine, & specie. Surgit ille, ut è sole solebat, frigida gustata: iacens enim studebat. Poposcit soleas, ascendit locum, ex quo maxime miraculum illud conspici poterat. Nubes, incertum procul intuentibus ex quo monte (Vesuuium fuisse postea cognitum est) oriebatur: cuius similitudinem & formam non alia magis arbor, quam pinus expresserit. Nam longissimo velut trunco efflata in altum, quibusdam ramis diffundebatur. Credo, quia recenti spiritu cuncta, dein senescente eo destituta, aut etiam pondere suo victa, in latitudinem vanecebat, candida interdum, interdum sordida & maculosa, prout terram cinerem ve sustulerat. Magnum id propiusque nocendum, ut eruditissimo viro, visum est. Iubet liburnicam aptari, mihi si venire una vellem, facit copiam. Respondi, studere me malle: & forte ipse, quod scriberem, dederat. Egrediebatur domo: accepit codicillos. Retina classiarij, imminente periculo exterriti, nam villa ea subiacebat: nec ulla, nisi nauibus, fuga, ut se tanto discrimini eriperet, orabat. Vertit ille consilium, & quod studioso animo inchoauerat, obit maximo. Deduxit quadriremes, ascendit ipse, non Retina modo, sed multis (erat enim frequens amoenitas ora) laturus auxilium: properat illuc, unde alij territi fugiunt, rectumque cursum, rectaque gubernacula in periculum tenet, adeò solutus metu, ut omnes illius mali motus, omnes figuras ut deprehenderat oculis, distaret, enotaretque. Iam nauibus cinis inciderat: quò propius accederet, calidior & densior: iam pumices etiam, nigrique & ambusti & fracti igne lapides: iam vadum subitum, ruinaque montis litora obstantia. Cunctatus paulum, an retro steteret, mox gubernatori ut ita faceret monenti, Fortes, inquit, fortuna iuuat: Pomponianum pete. Stabius erat, perueneratque sinu medio. Nam sensim circumactis curuatisque litoribus mare infunditur. Ibi quanquam nondum periculo appropinquante, conspicuo tamen, & cum cresceret, proximo, sarcinas contulerat in naues, certus fuga, si contrarius ventus resedisset. Quò tunc auunculus meus securidissimo inuectus, completitur trepidantem, consolatur, hortatur: utque timorem eius sua securitate leniret, de ferri se in balineum iuberet: lotus accubaret, cenaret, atque hilaris, aut (quod equè magnum est) similis hilari. Interim è Vesuuio monte pluribus locis latissime flamma atque incendia relucebant, quorum fulgor & claritas tenebras noctis excipiebat. Ille agrestium trepidatione igni relictas desertasque villas per solitudinem ardere, in remedium formidinis distabat. Tum se quieti dedit, & quieuit verissimo quidam somno. Nam me atus anima, qui illi propter amplitudinem corporis grauior & sonantior erat, ab iis, qui limini obuersabantur, audiebatur. Sed area, ex qua diata adibat, ita iam cinere mistis que pumicibus oppleta surrexerat, ut si longior in cubiculo mora esset, exitus negaretur. Excitatus procedit, seque Pomponiano, ceterisque, qui peruigilant, reddit, in commune consultant, intra tectane subsistant, an in aperto vagentur: nam crebris vastisque tremoribus tecta nutabant, & quasi emota sedibus suis, nunc huc, nunc illuc abire, aut referri videbantur. Sub dio rursus quanquam leuium exesorumque, pumicum casus metuebatur: quò tamen malorum collatio elegit. Et apud illud quidem ratio rationem, apud alios timorem timor vicit. Cervicalia capitibus imposta linteis constringunt. Id munimentum aduersus incidentia fuit. Iam dies alibi, illic nox omnibus noctibus nigrior densiorque: quam tamen faces multae variaque lumina soluebat. Placuit egredi in litus, & ex proximo aspicere, quid iam mare admitteret, quò adhuc vastum & aduersum permanebat. Ibi super abiectum linteum recubans sedit, atque iterum frigidam poposcit, hausitque. Deinde flammae, flammamque praeuuntius odor sulphuris alios in fugam vertunt: excitant illum, qui innixus seruis duobus assurrexit, & statim concidit (ut ego coniecto) crassiore caligine spiritu obstructo, clauso que stomacho, qui illi natura inualidus, & angustus, & frequenter intus astuas erat. Vbi dies redditus is, ab eo quem nouissime viderat, tertius, corpus inuentum integrum, illesum, opertumque, ut fuerat indutus. Habitus corporis quiescenti quam defuncto, similior. Interim Miseni, ego & mater. Sed nihil ad historiam. Nec tu aliud quam de exitu eius, scire voluisti: sinem ergo faciam. Vnum aduciam: omnia me, quibus interfueram, quaeque statim, cum maxime vera memorantur, audieram, persecutum. Tu potissima excerpes. Aliud est enim epistolam, aliud historiam, aliud amicum, aliud omnibus scribere. Vale.

M. A. CASANOVÆ MANTVAN.

EPIGRAMMA.

Plinius, & Titan illustrent omnia: lucem
 Ille dedit terris, artibus ille dedit.
 Verus vterque pater: te propter, maxime Lari,
 Iure se ait soles orbis habere duos.

Aliud.

Quid iuuat innumeris repleti scrinia libris,
 Vnus pro cunctis PLINIUS esse potest.